

De febrer a juny del 2023

150 ANYS
PRIMERA 1873-2023
REPÚBLICA

Ajuntament de
Barcelona

COMMEMORACIÓ DEL 150 ANIVERSARI DE LA PRIMERA REPÚBLICA

Després de l'abdicació del rei Amadeu I de Savoia l'11 de febrer de 1873, ara fa 150 anys, les Corts espanyoles van proclamar la Primera República. La causa del seu curt regnat (2 de gener de 1871 - 11 de febrer de 1873) van ser els diversos conflictes que succeïren al llarg del seu mandat. La notícia de la seva abdicació va provocar la mobilització de federals i republicans exigint la República i l'Assemblea Nacional va proclamar la República per 258 vots enfront 32. Per a presidir el govern va ser elegit el republicà federal Estanislau Figueras.

El primer període espanyol de República va durar només 22 mesos, fins al 29 de desembre de 1874. Es va tractar d'una experiència política curta i inestable, a causa de la variable situació heretada del regim monàrquic i les revoltes que es produïren al llarg del segle XIX. El 3 de gener de 1874 es va produir el cop d'Estat del general Pavia que va donar lloc al mandat del dictador Serrano.

Fins a l'any 1931, el dia 11 de febrer era el dia de commemoració de l'aniversari de la Primera República espanyola. Més tard, amb l'adveniment de la Segona República, la commemoració d'ambdues es va traslladar al 14 d'abril. Aquesta data és també sovint un moment de trobada per reivindicar els drets laborals, la llibertat d'expressió o l'autodeterminació dels pobles lligada a aquest model polític.

L'Ajuntament de Barcelona s'afegeix i dona cobertura a les commemoracions que diverses institucions organitzen a l'entorn del 150 aniversari de la Primera República, que malgrat la seva brevetat, va marcar la història del nostre país.

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE LA REPÚBLICA A BARCELONA DE MIQUEL GONZÁLEZ I SUGRANYES, 1873-1874

Lloc

Arxiu Històric de la ciutat de Barcelona

Data

3 de febrer de 18:00 a 19:30h

El llibre es pot descarregar gratuïtament a

XXXXX

Participants

Im. Sr. Jordi Rabassa, regidor de Memòria Democràtica i del Districte de Ciutat Vella

Sr. Jordi Roca Vernet, historiador i autor del llibre autor

Sr. Ginés Puente Pérez, historiador i autor de les biografies i de les presentacions dels documents

Sra. Teresa Abelló Güell, professora Història Contemporània i Món Actual de la Universitat de Barcelona (UB)

La història de la primera República (1873-1874) és un episodi desconegut per a la majoria. És una història fascinant per si mateixa, sense ser el precedent de res, i ens mostra la imprevisibilitat dels moments d'acceleració del temps històric. Per apropar-nos i descobrir el que va significar, en aquest volum reproduïm el llibre original de Miquel González Sugranyes *La República en Barcelona. Apuntes para una crònica*. Aquest no és un llibre de memòries d'un vell republicà sinó un llibre d'història escrit per un testimoni, protagonista –alcalde de Barcelona durant aquest període– i analista alhora.

JORNADA “L’ESTEL FUGAÇ DE LA LLIBERTAT: A 150 ANYS DE LA PRIMERA REPÚBLICA (1873-1874)”

Lloc

El Born CCM

Data

25 de març

Organització

UPEC (Universitat Progressista d’Estiu de Catalunya) amb la col·laboració del Born CCM

Altres

Activitat d’entrada lliure amb inscripció obligatòria ([upec.cat](#)) retransmesa per streaming.

Programa

9:00-9:30h

Presentació de la Jornada

a càrrec d’Àngel Duarte

9:30-11:00 - 1a sessió

El llarg camí per la llibertat: les llavors del republicanisme a Catalunya i Espanya.

Xavier Domènech, historiador i professor a la Universitat Autònoma de Barcelona. Jordi Roca Vernet, historiador i professor a la Universitat de Barcelona.

Florencia Peyrou, historiadora i professora de la Universitat Autònoma de Madrid.

11:30-13:00 - 2a sessió

Una República que es va atrevir a ser: democràcia, federació i socialisme.

Pere Gabriel, historiador i Catedràtic emèrit de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Ester García Moscardó, és doctora en Història Contemporània per la Universitat de València

Jaume Montés, és investigador predoctoral al Departament de Sociologia de la Universitat de Barcelona.

16:00-18:30 - 3a sessió

Fills i filles de la tradició republicana: Estat català i (con)federalisme.

Jeanne Moisan, professora d’història social i cultural.

Gerardo Pisarello, polític, jurista i doctor en Dret.

Jordi Serrano, historiador i rector de la Universitat Progressista d’Estiu de Catalunya.

FARISTOLS DE MEMÒRIA

---

1. Els fets de Sarrià de 1874

Ubicació

Plaça de Sarrià

Districte

Sarrià-Sant Gervasi

Data d'inauguració

17 de març

---

2. Monument a Josep Anselm Clavé (1888)

Ubicació

Passeig de Sant Joan, 200

Districte

Gràcia

Data d'inauguració

30 de març

---

3. Els Camps Elisis (1853-1872)

Ubicació

Carrer de Mallorca cantonada passatge dels Camps Elisis

Districte

Eixample

Data d'inauguració

1 de març

LA PRIMERA REPÚBLICA A BARCELONA ARA FA 150 ANYS: ACTIVITATS A LA BIBLIOTECA PÚBLICA ARÚS

Exposició

“Els republicans i la Primera República a l'Arús”.

Data

del 13 d'abril al 15 de juny

Comissari

Pere Gabriel

Organització

Biblioteca Pública Arús amb la col·laboració de l'Ajuntament de Barcelona

Cicle de conferències i debats

Dijous 20 abril

“La República de Rossend Arús i Arderiu”

A càrrec de Pere Gabriel, catedràtic emèrit i professor honorari d'Història Contemporània (UAB)

Dimarts 2 maig

“Abans i després del 1873: els espais republicans a Barcelona”

A càrrec de Jordi Roca Vernet, professor d'Història Contemporània (Universitat de Barcelona).

Dijous 4 maig

“La militància obrera el Sexenni Democràtic i la Primera República”

A càrrec de Manuel Vicente, historiador i catedràtic de l'IES Narcís Monturiol.

Dijous 11 maig

“La música popular a Barcelona els anys seixanta i setanta del segle XIX”

A càrrec d'Anna Costal, musicòloga (Escola Superior de Musica de Catalunya).

Dijous 18 maig

“Mites i referents republicans al teatre i la literatura el Sexenni Democràtic del 1868-1874”

A càrrec de Magí Sunyer, catedràtic d'Història de la Literatura (Universitat Rovira i Virgili, Tarragona).

Dijous 1 juny

“La maçoneria a Catalunya i les Balears els anys seixanta i setanta del segle XIX”

A càrrec de Josep Brunet, vocal administrador del Patronat de la Biblioteca, i Catalina Martorell, historiadora (Biblioteca Municipal de Palma de Mallorca)

Sessions de música en viu

El programa de conferències es complementarà amb dues sessions de música en viu, al maig i al juny a càrrec de l'ESMUC.

– Wagner i la Societat de Quartets de Barcelona

– Cantar la República

Les conferències es celebraran a la seu de la Biblioteca Pública Arús a les 18:30h.
A l'entorn de l'Exposició s'han programat diverses visites guiades. Per a més informació bpa.es

barcelona.cat/150primerarepublica

1873
2023

#150AnysPrimeraRepública